

Թիւեր կը սկսի յօրէ անոր ուր Ազգ-
Հիւանդանոցը Տըթ- Հիւանդանոցը
գլխաւորէր ընտիր ծառայութիւններէն
զրկուեալ: Գործակալութիւնը կ'ունե-
ցաւ: Այն օրովնէն առջին, ժայռաբա-
ղաքի քանի մը փրանսիական թիւեր
ընդ մէջ ծագուիմ զիւրաւ նշմարելի
անհայտները կը տեսնուէին մեր Հիւան-
դանոցի վրանային վրայ, և հանրապե-
րը կը շարունակէր, զոր 43 բժշկաց
ամենամեծ մասն իրարմանայելով կ'ըս-
տորարկէին, առանց բարակ ընտելե-
նէ անցնելու: (Պայ համաժողովին
բժշկական արուեստակցութեան վրայ
ար. Գալապիար կուտայ: Իր ցուցնէ
նաեւ թէ Տըթ- Եւրոպական իւր պաշ-
տօնակցաց մէջ մեծ մասին համակրանքը
չի վայելեր: Բայց թէ աւելի բան մը
կ'ապացուցանէ, չպիտեմք. զի սա՛
յայտին է, ինչպէս Օղանական Մասնա-
կանի տեղեկագիրն և Հիւանդանոցի
ներքակութեան տուժարք կը վկայեն,
թէ այս 43 բժշկներէն զրեթէ ո՛չ ք
տարներէն ի վեր սոք կրնամք է Հի-
ւանդանոցի մէջ, կամ իւր աչքով
տեսած զննած է Հիւանդանոցի վի-
ճանք: Այնքան ծանծաղութիւն չեն ա-
ռած: Թէեւ արեւմտեան, արեւմտեան
ուշիկ, արեւմտեան արեւմտեան և պա-
տական անձիքը մասնաւոր գիտնա-
ներու չեն կրնար ծառայել, բայց
վերջապէս աւելի արուեստակցութեան
նախաձեռնողութեան ու հետեւե-
լութեան քան զիտական ընտիր հետա-
յոյն օգուր հրապարակած արտադրած
կրնալորին ար. համաժողովը գիտ-
ութեան ստորագրելով, ինչպէս պիտի
տեսնենք յաջորդ յօդուածով, բժշկա-
կան դրութեան պարունակութիւնն
յով զննութեան աւելով:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՍԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆԻՅ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

Սպանիայի զինադորմարանն ան-
ցեալ չարթնում մէջ արտասովոր դու-
րանքներէն մը արեւմտեան, Ան-
ցեալ զարկունէն ի վեր մեծ մասամբ
բազարայն այնտեան թիւերը ամենա-
հաւանքեալ վերական: Յաւանական
կան շատ մը գործարարները վարձու-
ցան: Պայթիւններէն արտասովորն
մէջ պայտօնեալք օրը 14 ժամ կ'աշ-
խատեն: Թիւերանօթեաց ճիւղին մէջ աշ-
խատութեան ժամերն օրական 105
12ի բարձրացան: Ամենէն աւելի կ'աշ-
խատեն մանաւանդ նոր թիւերանօթեաց
ձուլուն ճիւղին մէջ: Ողջնայէր զօ-
րավարն ուսումնական սահմանագլխոյ
վրայ պտույտ մընելուն և արշաւան
համարանքէն Հեծնախորաց զիւրք
քննելուն հետ մէկտեղ առնուելով, այս
նոր սպառնալիցութեամբ մտադրու-
թիւն կը շարժեն Գերմանիոյ մէջ:
Այս արտասովոր սպառնալիցութեան
թեան համար Գերմանիոյ պատերազ-
մական նախարարն արդէն պատճէ
ծախսել այն կարեւոր գումարը, զոր
կը յօտար Ռայխսթայն մեծ վարձարեւել
տայ ի ժողով, կայսրութեան թիւեր-
անօթեաց ութին վրայ յաւելու թիւեր
ընելու համար: Կը հաւատարմութեան
Սպանիայի զորդանախն մէջ զիւրք-
ներն եւս այնտեղու հրաման զրկուած
է Պերլինէ, արեւմտեան անապարտելի
պէտք կը տեսնէ զինուորական վար-
չութիւնը: Կ'ենթադրուի թէ սպառա-
զիւնութեանց այս առում հետեւանք
եղած ինի ֆրանսիական համաձայ-
նութեան:

ԱՌՆԻՏՐԱՎԱՆ ԵՒ ՄԱՐԱՍԻՆԻ ԽԵՒԻՐՆԵՐ

Լորտ Մալգոբի մեծաւ կուտով հա-
տատեց Լորտ Քալապիարի շաղկապին
մէջ արտասանած հառուր թէ Ալպորտեան
օր Տէրութեանց զինանշաններէն և աշ-
խատողներէն ամենէն աւելի զարգացող
խնդիրը արհեստական և առեւտրական
մրցման վերաբերեալ խնդիրն են: Նա-
տողութեան մեծագոյն ինքնին են այն ա-
ռեւտրական դաշնագիրք որք առաջինով
տարւոյն մէջ կը վերջանան: Մեծագոյն
խնդիրն է թէ ազգերն իրարու արարան-
քին վրայ ինչ մըս պիտի գնեն: Թէեւ
նիւթական պատերազմը մասին յուսով
խոսողներն կրնանք ընել ապագայի հա-
մար, բայց արհեստական պայքարի ծա-
նոյն զինքն են մասնապաշտ օրէնքներ, և
յուրեւ յաղթողներուն մրցանակ են զանա-
զան երկրաց առեւտրական հրապարակ-
ներն, այս մասնային խնդիրն մէջ, կը
վաճառ մը մեկուսացալ զիւրք մը
գումարով շատանայ կը պար-
տինք: Մաքսապաշտութեան դատը չնկ-
նի, ընդհակառակն կը կանգնի կը զօրա-
նայ: Միայն, լանկանց վարչիկ իր օրու-
թիւնը ցոյց տուի թէ մասնապաշտ ու
լուրիկութեան զէնք հասարակութեան գո-
հալման հետեւող միւս մասնակցութիւն
կը կը կրնային ձեռնարկ, նոր ձարա-
յին կապիտալ գաղթականութիւնն յիւս-
տարկալ, կը վաճառ մը պայտհետեւ
այն ալ միջապաշտ ընթացք մը պիտի տային
(Իրեւն հետեւանք նախարարական վերին

(*) Բժիշկներն ալ կը գտնուեն, և ո՛չ
նուազ պատուական, որք կը մերժեն,
պարկեւորեն ըսելով. «Ի՞նչ նոր բան զի-
տեմք Հիւանդանոցի վիճակին վրայ: Մեզմ
ո՞վ գտնոց այս օրերու և քննել: Եւրոպայի
բան մը ստորագրելու համար, անձնական
գնեմութիւն պէտք էր կատարելէն, զոր
չենք ըրած»:

վերադարձնելու), և յայնժամ Անգլիա աշ-
խարհի մէջ միամիտակ գիտի մնայ իրեւ-
մաքսապաշտ երկիր: Բայց չեմ տարակ-
տի թէ մեր երկրին վաճառական հասա-
րակութեան հաւատարմ կը մնայ ապա-
տօնականութեան սկզբանք, և այս ալ
առաքելութիւն մը չէ: Գի հաստատ իր-
աւթութիւն է թէ այն սպարները զորս ծան-
րագի պիտի ենթարկէինք, եթէ մասա-
պաշտ ուղղութիւն մը բռնէինք, ճիշդ այն
ապարքներն են որք մեր ժողովրդեան
մեծօրեայ ապրուստին և սպանական պէտ-
քն: Ուստի ակնհերեւ է թէ մեր երեք
չպիտի վերադառնանք մաքսապաշտ քա-
ղաքականութեան:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԽԵՒԻՐՆԵՐ

Անգլիական լրագիրը կը գրեն թէ
ի Պրազիլիա Ռիօ-Դեյանտէ տէ Սուր լը-
դարձակ նաշանքը բաժնուելով Պրա-
զիլիայէն, ինչպէս հեռագիրը կը ծա-
նուցանէ, գերմանական նախարարու-
թիւն մը կրնայ հիմնուիլ հոն: Գի այս
նաշանգին բնակաց անձագործ մասը
Գերմանիոյ են որք հոն դացած են
հաղադրութեամբ, յայնարամու-
թեամբ և հանրագործութեամբ պա-
րարելու: Այս տեսակետով բա-
ժանումն ապագային մէջ կարեւոր ար-
դիւնքներ կրնայ տալ: Բայց արդի
հանգամանաց մէջ Պրազիլիոյ ամբող-
ջութեան համար միայն միայն կրնայ
պատճառել ցայս վայր ինքնօրինակ
թիւն վախճող նաշանգներուն ապագեւ
մէկին մէկին ուրոյն հանրապետու-
թիւններու վերածուիլ:

—Քիլիի ներքինը գեւա եւս ար-
տափնան կը զբաղեցնէ հանրային
կարծիքն ի Միաց. Նաշանքս օր ան-
ցեալ չարթնում յուր երաւ ի նիւ ընդ
թէ Քիլիի վերջին թիւերով օղն հանքն են
Վալիարեյոյի նուազանգատին մէջ
գտնուող Պրազիլիա ամբողջական մարտա-
նաւն, յորմէ դուրս ելած նուազնե-
րուն Քիլիցներէն յարձակում կրելը,
մէկ նաւաշի պատնեմն և ուրիշ մը
վերադարձուն արդի մէկն յարցուն
ընդ մէջ Քիլիի և Միացեալ Նաշան-
քաց: Բայց Քիլիցի իրենց թիւերի-
ներն այդպիսի յիմարական ձեռնարկ-
կութեան մը չեն գործածած, թէեւ
չառ Քիլիցներն կը կարծեն թէ մոտա-
ւոր ապագայի մէջ զանոնք գործածե-
լու են ընդգծել հիւսիսային Պրազի-
կացոց:

ՍԵՂԱՆՈՒՄԱՐԱՆԻ ՏՈՒՆՈՒՄ

Երեկ նշանակեցինք չարթնում աւուր
անգարեւմուր վիճակնայի, Պերլինի
Փարիզի հրապարակաց վրայ, և ուս-
ական թղթը նոր և ծանր անկումն:
Այս մասին գաղափար մ'ունեցաւ
համար, պէտք է ըսենք թէ ուսական
5 % փոխառութիւնն ի Լոնտոն 98
ֆրանք կ'արժէ, եւ նոյն հաշուով
այս օրերս ի Փարիզ հրապարակ եղած
ուսական 3 % փոխառութիւնն 59
ֆրանք միայն կրնայ արժիւ: Եր քան
է՛ մէկ թղթին վրայ արդէն 20 ֆր
ի անկում, զի 79 ֆր ի հանում է, և
հետեւապէս 100 միլիոն ֆր ի կորստա՛
ստորագրուող միջանապահ կ'արժի:
Թուղթը ընդուն օտմ: սոյնոյ հետ միջին
9-50 ինկած է, (այսինքն հիմակ ինն
ու կէս թուղթը ընդ պէտք է օտմ:
սոյն մը գնելու համար, մին ոչ շատ
յուսալ կ'օթնու կէս ընդ կը բաւէ):
Ինչպէս անցեալ օր յիշեցինք, իսոք
կայ թէ Պ. Վիլնիկըմսթի, որ այնքան
փառաւորութեամբ իւր աղղակցաց կոչ-
ւած երբ թուղթը ընդուն վարկը բար-
ձրացաւ, հիմա ո՛չ 2արին և ոչ հասարա-
կութեան քով չնորչ չի գտնել, և իսոք
կայ թէ Էլիտ հրաժարի: Այս հրա-
ժարման զրոյցն ալ ոչնչուած նպատակ
չարթնում աւուր անգարեւմուր յա-
րկու Պրազիլիոյ, Փորթուկալի և Սպա-
նիոյ դանձալին և դրամական ծանր
վիճակնին ալ ուշագրութեան վրայե-
ցնելու չենք:

Ուշագրութեան մանաւանդ Փարիզի
դրամատանց բաժնիներուն անկումը:
Բերլինի Լիթեն որ ամբան ամսոց մէջ
820 ֆր: կ'արժէր, այսօր 750է ֆր-
ւելի չընեն: Բերլինի միւնիսթէ 1,250 ֆր-
է ինկած է 1,170 ֆր ի Գերմանիա Տ'Է-
քնթմ 570էն 495ի: Պանք որ Փարի
840է 650է: Այս անկումը տեսնելով,
ֆրանսացի ինայաւանք կը զղան վեր-
ջերս այնքան թուղթը գնելու և իրենց
նոր ինայութիւնները խնամով կը պա-
շեն: Թէեւ տոյնոյ չեն ընդունել օր-
հիւրով, բայց գոնէ դրամատանը
ձեռքէ չեն հանել:

ԷՕԹԵՆԻ ԳՍԵՐՈՐԱՆԻ

ԷՕԹԵՆԻ ԳՍԵՐՈՐԱՆԻ ի ժողով Գահիրէ
պիտի ուղեւորի, և տահապէն կոչուած
գրաստան մէջ ներդա գետին վրայ
պիտի բնակի ժամանակ մը:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԻ ՊԵՐԼԻՆԻ

Պերլինի գրաստաններէն Թ. Վ.
Գրապէ և Ընկերութեան տունն ամենէն
աւելի միասնեցաւ առաջնային, Լուր ե-
լու թէ իւր գործերը պիտի փակէ: Ան
միջպէս աւանդատուք խնդիրն ներկա-
յացան իրենց գրաստն ետ առնելու: Գրա-
ստանն հարկադրեցաւ մէկ քանի ժամու
մէջ 32 միլիոն մարք ետ տալ:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուսական կառավարութիւնն օրէնք
մը կը պատրաստէ որով Դոնաւազեանց

ուսական կառավարութիւն ընդունելը
պիտի գործարարեն:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռուսական կառավարութիւնն Կալապ և այդ
քաղաքներն և Տրաքիան միջեւ գտնուած գի-
ծը: Ռուսաց ալ նախ և Օտոմանի միջեւ
իրենց ոյժերը կ'աւելցնեն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պայտուռ Արծ. Գարոբիւն և Թա-
ղական Խորհուրդն երեկ Ամեն. Ս.
Պատրիարք Հօր ներկայացուով հրա-
ւերեցին զՆ. Առնապատուութիւն
խնդիրն կրկնել որ պատարագիւր
թղթին կեցողեւորն մէջ, որուն տո-
նախմբութիւնն է: Ս. Պատրիարք
Հայրն ընդունեց այս հրաւերն և խոս-
տացաւ չարթնում առաւօտն Պայտուռ
կեցողեւոր գտնուիլ Հրեշտակագետի
տունին առթիւ:

Կը լսենք թէ Բերայի Թաղական
Խորհուրդը խնդիրն իր հրաժարագիր
պատրաստել է: Ամեն. Ս. Պատրիարք
Հօր մատուցանելու համար:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն թէ
երեկ մենքի Պատրիարքարանը պիտի
թրթար ի ինքնահարութիւնն Յունաց
Պատրիարք Ամեն. Տ. Նեֆիթոս Սրբ-
բաղարի, սակայն վերջին կարգաւ,
ընթերցան կը համաձայն, այս այցե-
լութիւնն ուրիշ օրուան յետաձգուե-
ցաւ:

Թիֆլիզի լրագիրը Ռուսիոյ Պաշտօն-
կան Թերթին կ'արտասուէ հետեւեալ
երկու բարձրագոյն հրամանները զորս ար-
դէն ծանուցած ենք մասնաւոր նամակ-
ներէ աւելով:

Թաղաւոր Կայսրը սեպտեմբերի
19ին, ներկայ 1891 թիւ, Բարձրա-
դոյն հրամայիլ բարեհաճեց՝ իշխանին
հայ-լուսաւորական սինոդի անդամ-
ներին, Սուրբաւր Եպիսկոպոս Պարզ-
եանին, որ: միւնիսթ ժամանակ փո-
խանորդ է երեւանեան թեմի, եւ
ներսեւ Եպիսկոպոս Խուրապիւրեան-
ցին, արձակել իրանց բոլոր պաշտօն-
ներէն:

Թաղաւոր Կայսրը ներքին գոր-
ծերի միւնիսթի ամենահպատակ զե-
կուցման հիման վրա, սեպտեմբերի
19ին, ներկայ 1891 թիւ, Բարձրագոյն
հրամայիլ բարեհաճեց՝ հաստատել հայ-
լուսաւորական Եպիսկոպոսներին, Ա-
րեւմտեան Սեղաւորութեան, Գրեգորի
Աղուանեանին եւ Բարձրագոյն վար-
չանքի Կոմիտէի, Եւ միւնիսթի
հայ-լուսաւորական սինոդի անդամ-
ներ:

Երեւոյանէ կը գրեն մեզ.

Արժանաշխատակ Տ. Ռուբէն քահա-
նայ վաճառուածն ի վեր մասնաւոր, Ս.
Երեւոյն ներքին հոգեւոր կառավարու-
թեան խնդիրն ստորագրեց ընդհանուր
ուշագրութեան առաւելու դարձան ինե-
րով, որոշուած երեք ընծայուցեց Պ. Գ.
Մեքարի Մեքարիան, Յովհաննէս Սա-
հակեան և Գեորգ Վարդապետեան, ի ձեռն
Գեր. Առաքելոր Տ. Ռոբէն Միթիարեան
Սրբապետի ընկալան Աւագ-Արակաւոր-
թեան աստիճան: ամսոյն առաջին երկու
Տ. Մեքարի և Տ. Սահակեան (յաւնեւ
հանգրեւելու անուան ճարտարագետ Ռա-
չիկ աղայի) անուանակոչութեամբ ձեռ-
նագրեցան քահանայ:

Իսկ երրորդին՝ Պ. Գ. Վարդապետեա-
նի, որ բազմապիսի այրաստուր դաստառ
մէ, ձեռնագրութիւնն: քանի որ շարժա-
րուան համար յետաձգեցաւ, ցժամանումն
յիշեմք: Իւր հոգեւոր Արծ. Տ. Յով-
հաննէս վարդապետի, միարան Արդիւն-
վանոց:

ՆԵՍԱՆՈՒՄԱՐԱՆԻ

Այս կիրակի օր կատարուեցաւ Ի Բե-
ր, Օտեան Առեւտրեւ Ուշիկ Էֆէնտի
տան մէջ, ազգային ծանօթ ունեցիլ եւ
հրապարակաւ Միւրեմ Էֆէնտի կիւր-
ձեանի նշանադրութիւնն ընդ Օր. Գոհա-
րիկ Օտեանի, դուստր Հանգրեւելու նշան
էֆէնտի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒՄԱՆԻԱ ԳՈՐԾԵՐԻ
ՈՒՍՏՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒՄԱՆԻԱ

Սիւլեյմանիյէ քաւառին (Մուսուլ)
կառավարիլ անուանեցաւ գնդապետ
Րաւիթ պէյ:

Գոսովարի նաշանգին Մէթրուպի
մեծանեցաւ Ապուրիզատեղէ Էֆէնտի,
Մէթրուպի Սահապի:

Առանայի նաշանգին Մէթրուպի
անուանեցաւ Րաֆիկ Էֆէնտի, Մէթ-
րուպի Գոսովարի:

Սիւլեյմ Միւլեյմիյի աստիճան
տարեցաւ Գարաբիլի Էֆէնտի հայուա-
կայ խալիտ պէյ:

Սանիկի երկրորդ աստիճան Ար-
տաքին գործող խորհրդարութեան Սի-
ւանայեան քարտուղարներէն Ջիւհաֆ
Էֆէնտի:

Բաղիլի աստիճան՝ Բեթաշահի

հեռագրական ու թղթատարական
անօրէն Հիլի Էֆէնտի:

Երրորդ կարգի Մէթրուպի պատ-
ուանայն տրուեցաւ Անտիոքի Միւլեյ-
թի Եահյա Հադգը Էֆէնտի:

Զօրորդ կարգի Մէթրուպի ար-
քունի նաւարանի Թորիոսի գործա-
րանի գծադրիչ դեր-հաղարապետ
Շիւրքի Էֆէնտի և իւշադ քաւա-
ռակի երեւելիներէն վաճառական Օս-
ման Էֆէնտի:

Երկրորդ կարգի Մէթրուպի կայս-
պայտան Թեքիֆը Հիւսայուն Միւ-
տիլի Հանի Մահմուտ Էֆէնտի կնի՞
ժաթմա հանդի:

Ի ԿՈՅՈՒ ՊԱՆԱՅ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր.
Սպարապետը, Ներքին ու Մոլային
գործող Վսեմ. նախարար և Թեքա-
նոթարանի Վսեմ. վերահստուչն երեկ
կայս. պայտա գնացին եւ ստացան
Վեհ. Սուլթանի հրամանները:

ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԿ

Յունաց նորընտիր Պատրիարք Ամեն.
Տ. Նեֆիթոս, իւր հետն ունենալով
Լորդէթ պէյն, երեկ կայս. պայտա
գնաց և ինքնահարութիւնն մատուցա-
նելով, քառասուն կայսերական մե-
ծարանաց:

Ն. Սրբապետի իւր կայս. պալա-
տին ներկայ այցելութիւնն տուաւ
Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր.
Սպարապետը, Մոլային գոր-
ծող, Էֆէնտի, Կրթական, Ելմուս-
կան և Առեւտրական ու Հանրագո-
ւն շինութեանց Վսեմ. նախարարներուն
ինչպէս նաեւ Թեքաւոթարանի զեա-
տնուչ Վսեմ. Ջեքի փայայի:

Կ Ի Տ Է

Կրեւէն կը գրեն թէ, կրեւ Բա-
ւէ, Կրդոյն ամեն կողմ կատարեալ
նախարարութիւն ու պաշտօնութիւն կը
տիրէ:

ԱՄՍՐԻԱԿԱՆ ԴԵՐՈՒՄԱՆՈՒՆ

Երեկ իրիկուն աստիճանական դե-
պան Պառն ար Բալիլի հաղարքի ժը
տուաւ դեպաւնատան մէջ: Ներկայ
էին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, Արտա-
քին գործող Վսեմ. նախարարը, նա-
խարարը ուսնք և քաղաքային ու զին-
ւորական բարձրաստիճան պաշտօնա-
տարք:

ԱՅՈՒՆԻԱԿԱՆ

Պրանայեան դեպան Պ. Բանաշ, իւր
հետն ունենալով դեպաւնատան
գլխաւորական կցորդ Պ. Գեթէն, ե-
րեկ Սպարապետի Դուռը գնաց
եւ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ ըն-
դարապետ Բարձր. Րիդա փայային:

ՄՈՒՄԱՆԻԱ ՆԱՄԱՐԱՆԻ ՈՐԴԻՒՄ

Կայս. Իրատի մը համաձայն, Մա-
վային նախարար Հասան փայայի որ-
դէք՝ Մուսթաֆա պէյ ու Մահմուտ
պէյ, իրեն նաւայ

